

Handläggare:

Kennet Ölund

Telefon:

Till

Överförmyndarnämnden

Överförmyndarnämnden

**Underlag för budget 2016 med
inriktning 2017 och 2018****Förslag till beslut**

Överförmyndarförvaltningen föreslår att nämnden beslutar följande:

1. Överförmyndarnämnden fastställer underlag till budget 2016 med inriktning 2017 och 2018.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Sammanfattning

I detta tjänsteutlåtande redovisas nämndens budgetunderlag för år 2016 med inriktning för 2017 och 2018. Av nämndens underlag ska det framgå vilka frågor och faktorer som har störst inverkan på verksamhetens utveckling och ekonomi under perioden.

Nämndens övergripande mål är att motverka rättsförluster för personer som inte kan tillvarata sina intressen. Genom att tillsätta ställföreträdare, i de fall som det behövs, inom föreskriven tid samt utöva god kontroll i ärenden som står under vår tillsyn kan nämnden uppfylla sina åtaganden.

Nämnden har påbörjat förändringen av verksamheten som bl a innebär effektivare uppföljning, effektivare rutiner samt en förvaltning som arbetar mot samma mål. Allt detta för att skapa goda förutsättningar för att hantera ärendena snabbt, enkelt och billigt utan att försämra rättssäkerheten. De faktorer som nämnden bedömer få en stor påverkan på verksamheten och ekonomin är följande:

- Hanteringen av ensamkommande barn. Antalet ensamkommande barn förväntas öka mycket kraftigt under perioden varför det ytterligare kommer att påverka verksamheten. Antalet barn har sedan nuvarande lagstiftning tillkom, 2005, ökat från 72 till 913 barn år 2014. Om antalet barn fortsätter att öka och inga nya resurser tillförs verksamheten kommer det att tränga

ÖverförmyndarnämndenVällingbyplan 2
162 65 Vällingby

- undan övrig verksamhet och nämnden kommer därför inte att kunna uppfylla sina mål.
- Med anledning av nämndens beslut att begränsa antalet uppdrag per ställföreträdare enligt följande modell; max tre uppdrag första året, max 10 uppdrag andra året samt maximalt 20 uppdrag efter tredjeåret, kommer det att krävas en betydligt större stock av ställföreträdare. Vid nyrekrytering kommer det att krävas nästa sju nya ställföreträdare som ersätter en tidigare ställföreträdare med 21 uppdrag. Det innebär att nämnden måste fortsätta arbetet med att skapa en rekryteringsfunktion som hanterar alla typer av uppdrag dvs allt från god man till särskilt förordnad vårdnadshavare.
 - Av uppdraget att rekrytera nya ställföreträdare följer även en större utbildningsinsats samt att den nya lagstiftningen enligt prop 2013/14:225 ställer krav på att höja kompetensen hos ställföreträdarna. Denna utbildningsinsats är permanent dvs det kommer att åvila överförmyndarnämnden att tillgodose att ställföreträdarna erhåller lämplig utbildning.
 - För att nämnden ska kunna hantera sina åtaganden ser förvaltningen det som prioriterat att vår e-tjänst kommer på plats och som kommer på sikt att underlätta arbetet inom förvaltningen samt för våra ställföreträdare.
 - Personalresurserna kontinuerligt ses över som innebär att antalet anställda per ärende överensstämmer med de andra storstäderna som Göteborg och Malmö.

När det gäller de ekonomiska förutsättningarna för perioden är nämndens verksamhet i stort beroende av omvärldsfaktorer. Ökar antalet ensamkommande barn i enlighet med migrationsverkets prognos kommer nämndens kostnader att öka eftersom staden får ta alla kostnader när barnen har fått permanent uppehållstillstånd. En annan viktig faktor för nämndens kostnader är det mål som ligger Högsta Domstolen för prövning. Målet som ska prövas handlar om att få klarhet/praxis kring principen om minsta ingripande åtgärd som innebär att alla andra åtgärder ska vara prövade innan god man tillsätts. Om Högsta Domstolen finner att god man alltid kan tillsättas, rättighet, föreligger en stor risk att nämndens kostnader kommer att öka kraftigt.

Innehållsförteckning

1 Kommunfullmäktiges inriktningsmål.....	4
1.1 Ett Stockholm som håller samman.....	4
1.2 Ett klimatsmart Stockholm.....	4
1.3 Ett ekonomiskt hållbart Stockholm.....	4
1.4 Ett demokratiskt hållbart Stockholm.....	5
2 Nämndens verksamhetsområde	5
3 Sammanfattande ekonomisk analys.....	8
3.1 Drift.....	10
3.2 Investeringar.....	10
3.3 Betydande projekt som inte är investeringar.....	10
4 Övriga redovisningar	10
5 Lokalförsörjningsplan.....	10
5.1 Inledning	10
5.2 Beskriv behov/efterfrågan samt bedömning av andra bakomliggande faktorer som förändrar behovet av lokaler	10
5.3 Kapacitetsbeskrivning.....	10
5.4 Förändringar i lokalbeståndet.....	10
5.5 Kostnadsutveckling.....	10
5.6 Effektiviseringsmöjligheter.....	10
5.7 Övrigt	10

Bilagor

Bilaga 1: ÖFN 2016-2018

1 Kommunfullmäktiges inriktningsmål

Nämndens strategiska satsningar ska vara kopplade till den egna kärnverksamheten, vara uppföljningsbara och sorteras in under inriktningsmålen.

1.1 Ett Stockholm som håller samman

- Nämnden kommer under perioden fortsätta att utveckla sin organisation för att kunna erbjuda förbättrad service.
- Nämnden kommer fortsätta att utveckla sitt samarbete/ samverkan ytterligare med andra förvaltningar, myndigheter och verksamhetsområden inom staden som utanför staden, allt för att erbjuda en god service och öka tillgängligheten för medborgarna.
- Nämnden ansvarar för en kvalitetssäkrad rekrytering av ställföreträdare genom att kontrollera samtliga ställföreträdarens soliditet hos ett kreditupplysningsföretag samt att begära in utdrag ur belastningsregistret.
- Nämnden ansvarar för att en grundläggande utbildning av ställföreträdare erhålls innan man får sina första uppdrag.
- Nämnden ansvarar för att antalet uppdrag per ställföreträdare inte överskrider tre det första året och att en avstämning och bedömning görs av hur många uppdrag som kan erbjudas.
- Nämnden ansvarar för att en tillsyn av ställföreträdare sker i enlighet med fastställd internkontrollplan.
- Nämnden fortsätter att utveckla och förbättra informationen på Stockholms stads hemsida och andra informationskanaler för att öka tillgängligheten och därmed skapa förutsättningar för ett Stockholm som håller samman.

1.2 Ett klimatsmart Stockholm

- Moderna och beprövade digitala informationssystem, såsom e-tjänster, videokonferenser, allt för att skapa en hållbar miljö. Våra ställföreträdare, domstolar kan kommunicera med överförmyndarnämnden utan att vi behöver använda oss av mekaniska kommunikationsmedel som påverkar Stockholms stads miljö.

1.3 Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

- Att fortsätta det påbörjade arbetet med att effektivisera sin verksamhet och finna lösningar i de delar som kan samordnas inom staden och länet, allt för att reducera förvaltningens kostnader men utan att riskera att rättsförluster uppstår för den enskilde. I nämndens förändringsarbete som har påbörjats finns vissa krav som ligger fast såsom

- Att fokusera på att verksamheten kan förbättras genom att fortsätta att vara kritiskt när det gäller hanteringen av rutinärenden och istället fokusera på att hantera undantagen på ett effektivt sätt genom fortsätta höja kompetensen inom förvaltningen genom utbildning och rekrytering; kompetensförsörjning.

- Att fortsätta utveckla arbetet med kontaktcenter som är en del av överförmyndarnämndens verksamhet.
- Att fortsätta utveckla vår hemsida och intranätet som innebär att våra kunder kan finna information och blanketter som betyder högre rättssäkerhet för den enskilde genom att kompletteringar undviks och ärendena kan hanteras snabbt, enkelt och billigt.
- Nämnden kommer att ha infört sin e-tjänst som kommer i första hand att effektivisera granskning av års- och sluträkningar.

1.4 Ett demokratiskt hållbart Stockholm

Överförmyndarförvaltningen fortsätter sitt arbete på att utvecklas allt för att få en väl fungerande förvaltning som ser sin främsta uppgift att motverka rättsförluster genom att utöva tillsyn samt ge stöd och service till våra ställföreträdare. I arbetet för ett demokratiskt hållbart Stockholm ligger också att fortsätta arbetet med att utveckla förvaltningen till en attraktiv arbetsplats med en väl förankrad värdegrund med ett tydligt ledarskap vilket leder till att förvaltningen kan ge ännu bättre service till den enskilde/ stockholmaren. De framgångsfaktorer som är viktiga för att fortsätta att vara en attraktiv arbetsplats de följande tre åren 2016-2018 är följande:

- Arbetet ger en känsla av mening.
- Arbetet ger möjligheter att utvecklas personligen och yrkesmässigt. har ett tydligt uppdrag och budskap till var och en.
- Arbetet ger möjligheter att påverka arbetets innehåll.
- Arbetsplatsen har ett uppskattande klimat mellan chefer och arbetskamrater.
- Arbetsplatsen präglas av en allmän uppfattning om att man gör ett bra jobb och att arbetsuppgifterna utförs på ett framgångsrikt och ändamålsenligt sätt.
- Arbetsplatsen präglas av ett gott samarbete.

2 Nämndens verksamhetsområde

	Bokslut	Budget	Budget	Budget	Budget
År	2014	2015	2016	2017	2018
Nämnd	1,5	0,4	0,4	0,4	0,4
Arvoden gode män	17,1	12,4	12,4	12,4	12,4
PUT och SFV Särskilt förordnat vårdnadshavare inkl handläggare		7,8	7,8	7,8	7,8
Förvaltningen	17,9	15,9	17,7*	17,7 *	17,7*
*Övertagande av tingsrätternas arbete 3 tjänster (budgetjustering)		1,8			

	Bokslut	Budget	Budget	Budget	Budget
Flyttkostnader	1,2	0	0	0	0
Migrationsverket ensamkommande	4,7	4	4	4	4
E tjänst FAS 2och E-tjänst migring	1,8	0	0	0	0
Kostnader	44,2	42,3	42,3	42,3	42,3
Migrationsverket	-4,4	-4	-4	-4	-4
Lönebidrag	-0,8	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
E tjänst FAS 2och E-tjänst migring	-1,5	0	0	0	0
Intäkter (-)	-6,7	-4,1	-4,1	-4,1	-4,1
Nettokostnader	37,5	38,2	38,2	38,2	38,2

* Under budget 2016-2018 ligger 1,8 mnkr som avser övertagande av tingsrätternas arbete som redovisas som budgetjustering under 2015 med rubriken "Övertagande av tingsrätternas arbete tre tjänster"

Kostnadsutvecklingen perioden 2016-2018

Nämndens uppdrag

Överförmyndarnämndens arbete fyller en mycket viktig funktion i många människors liv, inte minst för människor i en utsatt situation. Nämndens uppgift är att förhindra att personer som inte själva kan tillvarata sin rätt drabbas av rättsförluster, t ex förlorad bostad på grund av obetald hyra. De som är i behov av stöd och hjälp kan vara dels gamla människor, personer med någon form av sjukdom eller funktionsnedsättning, dels unga ensamkommande barn från krigshärdar såsom t ex Syrien. Det kan även handla om andra barn som behöver företrädas för att deras förmyndare inte kan eller inte längre får företräda sina barn. Nämnden medverkar till att en ställföreträdare tillsätts för att bevaka den enskildes intressen, man utövar tillsyn av ställföreträdarna och beslutar om arvoden till ställföreträdare.

Det finns tre huvudsakliga former av ställföreträdarskap:

- **God man**

Att få en god man är frivilligt och man har alltid kvar sin bestämmanderätt. Om den enskilde, den s k huvudmannen inte klarar att ge sitt samtycke krävs ett läkarintyg. Uppgifterna för den gode mannen kan variera, det handlar oftast om att ta hand om den enskildes ekonomi, t ex ombesörja att räkningar betalas, men också att den enskilde får rätt vård och boendeform och det stöd från samhället som hon/han är berättigad till.

- **Förvaltare**

Förvaltarskapet är en tvångsåtgärd som kan genomföras mot den enskildes vilja. Det krävs alltid att en läkare intygar att den enskilde inte kan vårda sig eller sin egendom. Eftersom förvaltarskap är ett stort ingrepp i den enskildes integritet prövas alltid frågan av tingsrätten vid en särskild förhandling. En förvaltare har större befogenheter än en god man och förvaltarskapet är begränsat och anpassat till behovet i varje enskilt fall.

- **Förmyndare**

Föräldrar är skyldiga att förvalta sina barns tillgångar på ett sätt som överensstämmer med föräldrabalken, vilket innebär att tillgångarna endast får användas för barnens nytta. Om barnets tillgångar överstiger åtta prisbasbelopp är föräldrarna skyldiga att anmäla det till överförmyndarnämnden och varje år lämna in en redovisning, årsräkning som visar hur de förvaltat barnets egendom.

Förändringar och prioriteringar under perioden 2016-2018

Nämnden har ett stort behov av att effektivisera sin verksamhet och arbeta för att nå målet om en modern förvaltning. Ett processorienterat arbetssätt enligt Leans principer kommer att införas under perioden. En annan viktig fråga är IT-stöd där en e-tjänst för att effektivisera granskningen av års- och sluträkningar ska ha införts.

Överförmyndarnämnden har utvecklat arbetet med stadsdelarna genom att utbilda och skapa förståelse för överförmyndarnämndens verksamhet. Ett sådant samarbete, där man identifierar gemensamma utvecklingsfrågor, alltid med den enskildes bästa i centrum är en viktig förutsättning för att nämnden ska lyckas med sitt uppdrag.

Nämnden kommer även fortsätta att fokusera på sin egen kärnverksamhet och har därför för avsikt att utveckla köp av kringtjänster som inte påverkar nämndens arbete att följa upp och styra sin verksamhet.

Ett annat viktigt utvecklingsområde är den externa samverkan med t ex Sveriges kommuner och landsting (SKL), Kommunförbundet i Stockholms län (KSL), länsstyrelsen, domstolar och olika typer av intresseorganisationer. Länsmöten och storstadsträffar är redan idag ett naturligt inslag i verksamheten som kan utvecklas ytterligare genom likformig bedömning av arvoden och av ärenden.

Överförmyndarnämnden spelar en central roll för de ensamkommande flyktingbarnen, där man enligt lag har till uppgift att tillsätta och utöva tillsyn över gode män samt arvodera dessa. Idag har nämnden en genomströmning över 900 ensamkommande flyktingbarn per år och antalet beräknas stiga, vilket gör att trycket på nämnden kommer att öka ytterligare. Som en konsekvens av detta måste administrationen med de ensamkommande flyktingbarnen ses över, och där ingår bl a att samarbetet med stadsdelarna måste fortsätta att förbättras genom att respektive myndighet tar ansvar för sina områden. Möjligheter till samordning/ samverkan inom länet utvecklas, allt för barnens bästa och i enlighet med barnkonventionen

Det är flertalet omvärldsfaktorer som påverkar antalet ärenden för ensamkommande flyktingbarn och prognosen från migrationsverket pekar på en fördubbling under perioden. Antalet ärenden kan få en reell påverkan på nämndens budget då nämnden inte alla fall ersätts fullt ut av Migrationsverket för de arvodeskostnader som uppstått för arbetet med ensamkommande flyktingbarn samt att staden får bära sina kostnader när barnen har erhållit

permanent uppehållstillstånd (PUT).

En annan faktor som har en avgörande betydelse för nämndens verksamhet är att antalet äldre blir fler och behovet av någon som företräder denna grupp ökar. Överförmyndarnämnden har en viktig roll att se till att den som har behov av ställföreträdare får sitt behov tillgodosett genom att bli ställföreträdare utses inom föreskriven tid.

Kompetensutveckling och medarbetare

En förvaltningsorganisation som har inneburit att enheterna försvunnit, alla handlägger ärenden och arbetsuppgifterna är mer varierade och självständiga. Arbetsbelastningen har understundom varit mycket tung för förvaltningen och ett arbete med att implementera effektiva arbetsflöden pågår och kommer att fortsätta under perioden.

Medarbetarna besitter en gedigen kompetens inom sina respektive områden, en kompetens som ska spridas till fler med hjälp av strukturer för kompetensöverföring och internt lärande. Fokus läggs på ett medskapande där alla medarbetare har tydliga mål och vet vad som förväntas av dem, ledarskapet fokuserar på tydlighet och öppenhet samt bjuder in medarbetarna till delaktighet kring hur arbetet ska utföras. Genom utbildning och studiedagar samt aktiv medverkan i relevant forskning och lagutformning upprätthålls en nödvändig spetskompetens.

3 Sammanfattande ekonomisk analys

Tabell med utvecklingen över de kommande åren

Analys av de viktigaste förändringarna/osäkerheterna:

- Utveckling av antalet ensamkommande barn som står under överförmyndarnämndens tillsyn och därmed nämndens kostnader för administration och arvoden.
- Rekrytering av ställföreträdare med maxgräns om tre uppdrag första året.
- Av uppdraget att rekrytera nya ställföreträdare följer även en större utbildningsinsats samt att den nya lagstiftning enligt prop 2013/14:225 ställer krav på höja kompetensen hos ställföreträdarna. Denna utbildningsinsats är permanent dvs det kommer att åvila överförmyndarnämnden att tillgodose att ställföreträdarna erhåller lämplig utbildning.
- E-tjänsten som innebär att ställföreträdarna kan sköta ärenden via webben.
- Personalresurserna kontinuerligt ses över som innebär att antalet anställda per ärende bättre överensstämmer med de andra storstäderna som Göteborg och Malmö.

Överförmyndarnämnden har under lång tid dragits med underskott som till huvudsaklig del beror på att kostnaderna för arvoden har underestimerats för att få en budget i balans. Utvecklingen av arvoden styrs av det allmänna prisläget i Sverige. Enligt överförmyndarnämndens långsiktiga bedömning kommer antalet uppdrag att öka och därmed arvoden. En utredning tillsattes under 2014 som utredde frågan om framtidsfullmakt- där den enskilde i förväg talar om vad som ska gälla om han/hon blir sjuk- vilket bör påverka behovet av god man genom att behovet kan lösas på ett mindre ingripande sätt och som kan påverka utvecklingen av kostnaderna för arvoden i positiv utveckling för överförmyndarnämnden. Framtidsfullmakten beräknas träda i kraft år 2016.

Det är flertalet omvärldsfaktorer som påverkar antalet ärenden för ensamkommande flyktingbarn. Enligt migrationsverkets bedömning kommer antalet barn att öka mycket

kraftigt vilket kommer att få en reell påverkan på nämndens budget eftersom staden får bära kostnaderna för arvoden är barnen har fått permanent uppehållstillstånd.

Antalet årsräkningar har inte ökat under senaste fem åren. Detta bedöms även gälla även för de kommande tre åren om allt annat är lika. Vidare åläggs staden betalningsskyldigheten för en större del av arvoden, beroende på att fler huvudmän hamnar under den inkomstgräns på 2,65 prisbasbelopp som bestämmer om staden ska betala arvodet. En tydlig trend de senaste åren är att allt fler personer med sociala problem hamnar inom nämndens ansvarsområde. Dessa har ofta mycket begränsade inkomster och tillgångar och det innebär att arvodeskostnaden därmed hamnar på staden.

Ny lag har trätt i kraft den 1 januari 2015 som innebär att det formella ansvaret för att utreda behov av god man och förvaltare flyttas från domstolen till överförmyndarnämnden, detta kommer att öka nämndens kostnader med minst 5 mnkr under perioden.

E-tjänsten har en mycket viktig betydelse för nämndens fortsatta utveckling. För att verksamheten ska kunna fortsätta att utvecklas med hög progress krävs att de administrativa verktygen såsom e-tjänst införs och används, särskilt när det fortfarande finns ställföreträdare med många uppdrag. Om de som har flest uppdrag, 46 st, använder e-tjänsten kommer ca 1385 årsräkningar att kunna hanteras genom detta system.

3.1 Drift

3.2 Investeringar

3.3 Betydande projekt som inte är investeringar

4 Övriga redovisningar

5 Lokalförsörjningsplan

5.1 Inledning

5.2 Beskriv behov/efterfrågan samt bedömning av andra bakomliggande faktorer som förändrar behovet av lokaler

5.3 Kapacitetsbeskrivning

5.4 Förändringar i lokalbeståndet

5.5 Kostnadsutveckling

5.6 Effektiviseringsmöjligheter

5.7 Övrigt